

Maarten Hillenaar: 'Ik wil van waarde blijven'

Op 1 januari 2014, exact de dag van zijn vijfjarig jubileum, stopt Maarten Hillenaar als CIO Rijk. In dit interview vertelt hij waarom, wat volgens hem zijn belangrijkste wapenfeiten zijn en wat hij zijn opvolger meegeeft. "Het was bijzonder om de eerste CIO Rijk te zijn."

Waarom stop je er nu mee? Had je de termijn van vijf jaar al in je hoofd?

"Bij mijn aantreden had ik een periode van ongeveer drie jaar in mijn hoofd. Die gedachte raakte ik snel kwijt. Na het voltooien van de I-strategie wilde ik deze ook verder ontwikkelen. En dan ben je ineens vijf jaar verder. Afgelopen zomer kreeg ik het gevoel te moeten stoppen. Dat had twee aanleidingen. Dit vak kun je alleen uitoefenen als je goed ingevoerd blijft in de laatste ontwikkelingen en innovaties. Je moet jezelf continu blijven ontwikkelen en steeds een beetje vernieuwen. De laatste twee jaar kwam ik daar te weinig aan toe. Ik ben het aan mezelf verplicht weer te investeren in mijn eigen professionaliteit. De tweede aanleiding is persoonlijk. Deze baan vraagt veel van je, slurpt je als het ware op. Ik heb altijd veel gesport, dat is erbij ingeschoten. Een gezonde geest in een gezond lichaam; die balans wil ik terugvinden."

Door **Mariëlle de Groot**
Beeld **Lex Draijer/De Beeldredactie**

Loopbaan Maarten Hillenaar

- 2009 - 2013 directeur Informatiseringsbeleid Rijk (CIO Rijk), ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- 2010 - 2013 commissaris Voetbalclub AZ
- 2004 - 2008 consultant Het Expertise Centrum
- 1995 - 2004 (algemeen) directeur PinkRocade
- 1982 - 1995 Vereniging van Nederlandse Gemeenten (1991-1995: hoofd Informatiebeleid)

Deze baan vraagt veel van je, slurpt je als het ware op

“Ik heb nog geen andere baan, wel wat ideeën over wat ik ga doen. Eerst ga ik er een maand of drie helemaal tussenuit. Ik wil een fysiek gerichte training gaan doen, waarbij ik word gedwongen na te denken over de volgende fase in mijn loopbaan. Wil ook een aantal reizen maken om me te verdiepen in de laatste trends, vooral in de sfeer van cybersecurity. En ik ben onlangs begonnen met een toezichthouderschap bij het revalidatiecentrum Rijndam; dat zijn leuke dingen. Ik wil van waarde blijven.”

Hoe laat je 's rijks ICT achter?

“Dat kunnen anderen beter zeggen. Zelf denk ik dat de I-strategie staat en zich inmiddels heeft bewezen. De ambities van het kabinet om in 2017 alles digitaal te doen, worden ondersteund. We hebben flinke stappen gezet en die lijn moet worden afgemaakt en doorgetrokken. Het Rijk is veel meer in staat om als één organisatie te kijken naar nieuwe vraagstukken, zoals veiligheid. En op cruciale plekken hebben we eigen mensen zitten: de projectleiders van I-Interim Rijk.”

“Het moet een veilig bouwwerk zijn, ik schets het altijd als een kasteel. Straks heeft het Rijk vier datacenters – vier torens – die met elkaar zijn verbonden door netwerken; de muren ertussen. Op een aantal punten is het Rijk verbonden met internet; de ophaalbruggen. Je bent dankzij de bruggen in staat je virtueel terug te trekken. Dat illustreert hoe de overheid zich wapent tegen de aanvallen die je kunt verwachten. Dan is het trouwens leuk om te zien dat in een recent onderzoek naar het iBewustzijn van de Nederlander, de rijksambtenaar op nummer 1 staat.”

Wat was jouw drijfveer om de overstap van het bedrijfsleven naar de rijksoverheid te maken?

“Ik kom uit een gezin waarin verantwoordelijkheid nemen en de publieke zaak belangrijk waren. Mijn vader was burgemeester, één broer is dat ook en een andere broer is hoofdofficier van Justitie. Ik heb bestuursrecht gestudeerd en ben gefascineerd geraakt door de mogelijkheden van de computer. ‘Misschien dat ik tegen het einde van mijn loopbaan ergens burgemeester word’, dacht ik altijd. Toen deed deze kans zich voor. Al mijn ervaringen kwamen op een mooie manier bij elkaar. Mijn drijfveer is een bijdrage te kunnen leveren. Hier kon ik écht iets doen, natuurlijk in alle bescheidenheid en met beperkingen: je bedient de minister en je hebt te maken met de politiek en de bestaande investeringen en belangen. Je kunt jezelf wijsmaken dat je ook vanuit het bedrijfsleven kunt bijdragen, maar daar zijn omzet en winst toch primaire sturingsfactoren.”

Je afscheid is tevens je vijfjarig jubileum. Wat zijn voor jou de vijf belangrijkste wapenfeiten in die periode?

“Het allerbelangrijkste is de ontkokering. Het CIO-stelsel werkt echt als één stelsel voor de rijksoverheid. We hebben een goed team dat de afgelopen vijf jaar een werkwijze heeft geïnternaliseerd die werkt. Met een heldere taakverdeling: één CIO houdt zich bezig met informatiebeveiliging voor het hele Rijk en weer een andere met de rijksarchitectuur. Natuurlijk spelen departementale belangen nog een rol. We delen echter de inhoud

en de richting. Ons CIO-stelsel is inmiddels een onderwerp waarover andere landen graag met ons praten.”

“Gateway is een tweede wapenfeit. Ik ontdekte dat in Engeland, in een vorige baan. Tot mijn grote verbazing kreeg ik Gateway als CIO Rijk weer in portefeuille. Een cadeautje, en de Gateway-methode heeft echt een boost gegeven aan onze professionalisering en de aansturing van grote ICT-projecten binnen het Rijk. Ook de Algemene Rekenkamer is er positief over.”

“Het derde wapenfeit is, hoe gek dat ook klinkt, het ICT-dashboard. Ik vind het nog steeds prachtig dat we die transparantie kunnen bieden. Er is kritiek op. En ja, er is te weinig mee gebeurd. Maar het is er wél.”

“Op vier de datacenterconsolidatie, het Rijk gaat van 66 naar vier datacenters. Iedereen dacht op basis van de businesscase: ‘Dit moeten we gewoon doen.’ Maar het effect gaat veel verder. Het zet de deur open voor veel meer consolidatiemogelijkheden, zoals applicaties, elkaars back-up zijn en het bundelen van expertise. Het is de basis voor onze Gesloten Rijkscloud.”

“Als vijfde kies ik toch voor de Digitale Werkomgeving Rijk. Als je op een internationale conferentie bent, en je blijkt de enige te zijn die kan doorwerken alsof je op kantoor bent, dan denk ik: ‘Dat hebben we niet slecht gedaan.’”

Wat was je lastigste dossier?

“Het meest lastig bleek het om documentmanagement aan te pakken. We hebben te lang in de techniek rondgedoeld en dan blijf je te lang hangen in de oplossingen van gisteren. Dat was een harde noot om te kraken. Pas sinds kort hebben we in de gaten hoe we dat het best kunnen doen. Maar dat is een onderwerp voor een ander artikel.”

Dit was jouw eerste baan als ambtenaar. Wat zie je als je binnen de overheid werkt, wat je van buiten niet ziet?

“Er wordt ongelooflijk hard gewerkt. Mijn respect voor de rijksambtenaar is groot. Er zitten veel toppers, die structureel ondergewaardeerd worden in de publieke opinie. Ik gun het iedereen met vooroordelen hier een tijdje rond te kijken. Een eye opener was hoeveel impact een kamervraag of een WOB-verzoek heeft. Zo kon het dossier Webrichtlijnen ineens groot worden, omdat er politieke druk op kwam te staan. Zo’n dossier beheerst dan een tijd je agenda, terwijl je eigenlijk andere dingen zou willen doen. Iets wat ik nooit gesnapt heb is de afstand tot de Tweede Kamer. Ik had soms graag aan leden van de Tweede Kamer willen uitleggen wat we doen. Ze inhoudelijk informatie geven om tot goede afwegingen te komen.”

Waar kijk je met het meeste plezier op terug?

“Zonder twijfel de samenwerking met de mensen. Het is misschien niet gepast er een paar te noemen, ik doe het toch. Allereerst Jaap Uijlenbroek, directeur-generaal Organisatie en Bedrijfsvoering Rijk: zonder hem had ik het niet gered. Hij heeft me de kaders gegeven en gaf me de ruimte om daarbinnen te kunnen opereren en mijn eigen koers te varen. Hij hield me daarbij steeds scherp op het politiek-bestuurlijke vlak. Olaf Andersen, mijn plaatsvervangend directeur, heeft me altijd in de rug gedekt. Olaf kent de bureaucratie als geen ander en weet precies hoe alle processen lopen. Dat gaf ongelofelijk veel rust. Alles wat op mijn conto wordt geschreven, is minstens zoveel zijn verdienste. Met hem noem ik de directie Informatiseringsbeleid, mijn team. En natuurlijk Nicole Stolk, de huidige pSG van Veiligheid en Justitie. Bij haar kon ik altijd te biecht gaan als ik het even niet meer zag zitten. Zij gaf me steeds de goede impulsen, zowel inhoudelijk als persoonlijk. En natuurlijk de collega’s van de ICCIO: We hebben het altijd samen gedaan.”

Wat zou je je opvolger mee willen geven?

“Mijn opvolger is nog niet bekend. Maar de continuïteit is geborgd. Wim Sijstermans, voormalig CIO van de Belastingdienst, geeft de CTO-rol invulling en de ICCIO blijft gewoon het team dat het de afgelopen vijf jaar was. Wat ik mijn opvolger of opvolgster wil meegeven, is dat hij of zij vooral een eigen koers moet varen binnen de formele kaders: de I-strategie, een Digitaal 2017 en de Hervormingsagenda. En maximaal gebruik moet maken van de kracht van het CIO-stelsel. Natuurlijk brengt de nieuwe Rijks-CIO eigen accenten aan. Zo moet het ook gaan.”

Vijf bewogen jaren... Kun je het loslaten, denk je?

“Er is veel gebeurd en het is tegelijkertijd voorbij gevlogen. Het was bijzonder om de eerste CIO Rijk te zijn. Het is dan verleidelijk op die stoel te blijven zitten. Aan de andere kant, ik heb altijd mijn gevoel gevolgd en dat gevoel was nu sterk. Dan hoort loslaten erbij. Dat is makkelijker als je weet dat er een goed team achterblijft. Ik ben zeker nog bij het iBestuur Congres op 15 januari. Ik hoop dat ik dan naast mijn opvolger kan staan en met enige flair kan zeggen: ‘Veel succes!’”